

INTEGRAREA SUBIECTULUI TRATAT ÎN DOCUMENT ÎN UNA DIN
CLASELE PRINCIPALE ALE CZU. CLASA 9 (CAZUL BŞ USARB)

*INTEGRATING THE SUBJECT OF THE DOCUMENT IN ONE OF THE MAIN
CLASSES OF UDC. THE 9 CLASS: THE CASE OF SL USARB*

LILIA UCRAINET
LINA MIHALUȚA

Abstract: *This article reflects the experience of documentary analysis of information resources in the 9th Class - Geography. Biography. History of the Universal Decimal Classification applied in USARB Scientific Library. There are highlighted fundamental rules for the classification of the main classification number in accordance with auxiliary code to allow the construction of compound number and integration of analyzed subject in one of the class subdivisions in UDC.*

Keywords: *classification, information resources, leading indicator, auxiliary indices, Universal Decimal Classification, Class 9 - Geography. Biography. History*

„Clasificarea este o operație mintală prin care se decide, se stabilește locul documentului indexat într-un sistem, operația de adunare la un loc a aspectelor asemănătoare ale unui subiect și de despărțire, îndepărtare a aspectelor ce le deosebesc”

Săluc Horvat (profesor, cărturar și istoric literar)

Secolul XXI continuă să înregistreze noi tendințe de utilizare a clasificării zecimale universale. Pe motiv, că persistă multe opinii contradictorii, totuși, ea rămâne un instrument util în activitatea info-documentară, perfect adaptat existenței a trei factori care definesc universul biblioteconomiei contemporane: informatizarea serviciilor, partajarea bazelor de date ale bibliotecilor și globalizarea activităților info-documentare. Clasificarea zecimală este *universală*, atât în privința conținutului (cuprinde totalitatea cunoștințelor umane), cât și în privința notației (compusă din cifre arabe, semne matematice și de punctuație, a căror înțelegere și semnificație este internațional valabilă), și *independentă* de limba clasificatorului și a documentului. Scopul analizei documentare rămîne unul primordial - de a pune cartea la dispoziția utilizatorului cît mai rapid.

CZU este în permanentă revizuire, modificările și completările efectuîndu-se sub auspiciile Consorțiului CZU (Universal Decimal Classification Consortium – UDCC) și al unui editor șef. Propunerile pentru revizuirile importante sînt publicate în seria ”Extensions and Corrections to the UDC”, care apare anual.

Studiu dat prezintă experiența analizei documentare a resurselor informaționale din **Clasa 9 - Geografie. Biografie. Istorie** din cadrul CZU aplicată în Biblioteca Științifică USARB. Documentele din această clasă tratează subiectele următoarele:

902 - Arheologie

903 - Preistorie. Urme ale culturilor preistorice. Artefacte, antichități.

904 - Studii locale. Studii ale unei localități. Monografii ale localităților.

91 - Geografie. Explorarea pămîntului și a diferitelor țări. Călătorii. Geografie regională.

910 - Probleme generale ale geografiei. Geografia ca știință. Expediții geografice. Călătorii.

911 - Geografie generală. Știința factorilor geografici (Geografie sistematică). Geografie teoretică.

912 - Prezentarea unei regiuni prin mijloace neliterare, fără ajutorul textului. Imagini. Scheme. Diagrame. Gartograme. Hărți. Atlase. Globuri (ca reprezentare a cunoștințelor geografice.)

913 - Geografie regională în general. Geografia lumii antice și moderne.

929 - Științe biografice și înrudite.

93 - Istorie

930 - Știința istoriei. Științe auxiliare ale istoriei.

94 - Istorie generală. Istorie universală.

Sinteza și analiza documentară integrează documentele din Clasa 9 în sistemul de clasificare universal și demonstrează, prin intermediul diverselor exemple, necesitatea utilizării clasei respective în raport cu domeniile adiacente, folosind un limbaj documentar, exprimat prin **indicii principali și indicii auxiliari**.

Locul fizic, geografic, politic-administrativ este indicat prin utilizarea *indiciilor auxiliari comuni de loc* care sînt redați în paranteze rotunde și au fost formați prin derivarea de la cifrele existente la clasa 91 Geografie și 93/99 Istorie.

Perioada de timp se va specifica prin *indicii auxiliari comuni de timp*, utilizați în întreaga clasă

(” ”). *Indicii auxiliari comuni de persoane* vor arăta caracteristici personale în geografie, biografie, istorie. Întrebuițarea *indiciilor auxiliari comuni de rasă și popor* vor fi necesari în exprimarea subiectelor la istorie. Sînt formați din indicii comuni de limbă, precedați de semnul egal (=), plasați între paranteze rotunde.

Indicii auxiliari comuni de formă se utilizează în mod constant, iar subdiviziunile de la (084.3) vor fi folosite, în special, pentru a exprima forma și scara hărților, se notează, de asemenea, în paranteze rotunde printr-o cifră precedată de **0** (zero). Grație *indiciilor auxiliari comuni de materiale* se vor demonstra materialele utilizate la fabricarea obiectelor arheologice. Și, în cele din urmă, *indicii auxiliari comuni de limbă* sînt reprezentați printr-un număr precedat de semnul (=) egal.

Indicii auxiliari oferă clasificării zecimale o elasticitate mai mare și creează posibilitatea redării, cu mai multă exactitate și sub diferite unghiuri, a conținutului indexat.

Clasa 9 începe cu subdiviziunea **Arheologie 902**, aici sînt incluse metodele și tehnicile pentru studiul civilizațiilor și culturilor trecute bazate pe descoperiri și interpretări ale materialelor rămase sau relicvelor. De exemplu: Palego, Angelo. Cum am găsit Arca lui Noe. București : Humanitas, 2003 - **902(100)** – arheologie universală

O altă subclasă - **Preistoria și vestigiile preistorice, inclusiv artefactele 903**, utilizată la indexarea documentelor, reflectă starea, condiția mărimea și forma materialelor, suprafețelor, obiectelor și produselor se distinge prin folosirea a trei tipuri de *auxiliari speciali*: auxiliarii speciali **introduși de liniuță urmat de cifra 4)**

903-422.11 *Obiecte rotunde*

forma materialelor

Auxiliarii speciali **cu punct zero** exprimă materialele din care au fost făcute obiectele, acest aspect este reliefat în exemplul de mai jos:

Urne confecționate pe roata olarului - 903.23.02

argilă

Auxiliarii speciali **cu apostrof** servesc pentru a crea notații de subiecte compuse prin fuzionarea elementelor, componentelor sau a altor caracteristici constituente, dacă aceste elemente sînt în mod explicit diseminate ca fațete în schemă, sau sînt implicit derivate de la subdiviziunile indicelui principal prin paralele, ele exprimă tipul de cultură și nivelul de civilizație.

Ceramică confecționată pe roata olarului aparținînd popoarelor nomade.
903.23'15.02

culturile nomade

Subdiviziunea **904 - Vestigii culturale ale diferitelor perioade istorice** dedicată epocii civilizației vechi, cu toate etapele ei de dezvoltare, folosește, unde e necesar, relația cu două puncte. Corelațiile esențiale se stabilesc cu tehnologia din Clasa 6 - Științe aplicate. Medicină Tehnologie și cu artele frumoase din Clasa 7, în exemplul ce urmează avem Clasa 72 Arhitectură:

Vestigiile rupestre din munții Buzăului. Buzău : [S. n.], 1980 - 904:72(498)

Lucrările monografice ample se clasifică la **908 - Studii regionale. Studii ale unei localități. Monografii ale localităților**. Acest indice oferă prioritate unei regiuni de interes deosebit, ca locul de naștere, dacă e necesar, sau poate grupa, toate materialele despre o anumită regiune a lumii, pentru instituții specializate în zone extinse, de exemplu, ca Orientul Mijlociu, sau Sudul Saharei din Africa. În cazul nostru vom prezenta studiul regional al unor zone din China:

100 de minuni ale Chinei. București : Ed. BIC ALL, 2008 - 908(510) - China - monografii regionale.

Geografia. Explorarea pămîntului și a diferitelor țări. Călătorii. Geografie regională se afla la clasa **91**, dar elementele mai științifice ale domeniului se regăsesc la subclasa **55 Geologie**. Natura omniprezentă a acestei discipline face ca o mare cantitate de materiale înrudite să se găsească în alte secvențe ale clasificării.

Expediții și călătorii geografice de descoperiri. Călătorii. urmează la **910.4**. La acest indice pot fi adăugate informațiile despre regiunile sau activitățile unei anumite țări, plasîndu-se, imediat, după indicele de bază, indicele auxiliar de loc:

Țurlea, Stelian. La Nord și la Sud De Tejo (Itinerare portugheze). București : Sport-turism, 1980 - 910.4(469) - descrieri și călătorii

Subdiviziunea **911 Geografie generală. Știința factorilor geografici (Geografie sistematică). Geografia teoretică** începe cu generalități despre subiect, metodologie și interpretare, urmate de particularități.

Cercetările ce țin de suprafața globului pămîntesc se vor clasifica la subdiviziunea **911.2 Geografia fizică**, iar documentele ce abordează subiecte despre populație și așezările geografice vor fi clasate la **911.3 Geografia umană**. Această subdiviziune poate forma combinații prin două puncte cu alte clase pentru a exprima aspecte înrudite ca:

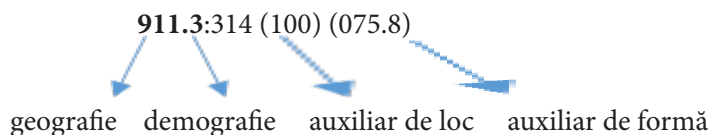
911.2:591.9 Zoogeografie

911.3:33 Geografia economică

Tipurile de așezări se pot exprima prin relația cu două puncte și, de asemenea, prin utilizarea adecvată a auxiliarilor, în special a auxiliarilor comuni de loc, în exemplul de mai jos indicat prin notația (100). Pentru a demonstra categoria

de utilizatori cărora se adresează documentul indicilor de clasificare de bază li se vor atribui indicii auxiliari de formă (075.8) (în cazul nostru), identificând, rapid, manualele de geografie umană.

Erdeli, George. *Geografia populației mondiale*. București : Ed. Universitară , 2009

Globurile, hărțile și atlasele, precum și alte tipuri de materiale cartografice sînt încadrate în subdiviziunea 912 - **Prezentarea unei regiuni prin mijloace ne-literare, fără ajutorul textului. Imagini. Sheme. Diagrame. Cartograme. Hărți. Atlase. Globuri (ca reprezentare a cunoștințelor geografice)** și pot fi scindate prin utilizarea indicilor auxiliari comuni de formă (084/086), dacă bibliotecile dau prioritate acestei clasificări.

Географический атлас : 5-11 кл. Ч. : Ed. Iulian , 2008. - 912(084.4)

Geografia regională completează subclasa 913 – **Geografia regională în general. Geografia lumii antice și moderne**, începînd cu geografia lumii vechi la 913(3) și, continuînd cu cea modernă, ordonată după continente, prin utilizarea indecelui auxiliar comun de loc:

Florea, Galina. *Geographie : Man. de francais*. București : Ed. Fundației „Romînia de Mîine“, 2004 - **913 (44) (075.8)=133.1**

Din exemplul de mai sus, distingem ideea că subdiviziunea 913 poate fi clasificată nu doar cu indicii auxiliari de loc (44 - Franța), ci și cu indicii auxiliari comuni de limbă (=133.1), pentru a demonstra limba în care a fost scris documentul și indicii auxiliari de formă (075.8), pentru a indica forma documentului și categoria de utilizatori cărora le este destinată.

Clasa 92 este liberă, cu excepția subdiviziunii 929 care se folosește pentru **Științe biografice și înrudite**. Documentelor din această subdiviziune li se atribuie, unde e necesar, indicii auxiliari de loc, de limbă, de timp.

În Biblioteca Științifică USARB documentelor care reflectă subiectele de biografie li se se aplică metoda de clasificare cu indicele 929, prin urmare, aranjarea resurselor informaționale, în colecție, se face alfabetic.

Bunea, Augustin. *Din istoria românilor: Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728-1751)*. Cluj-Napoca : Ed. Napoca-Star, 2012 – indicele de clasificare va fi **929(498) Inocențiu Klein**.

Pentru a exprima *biografii pe anumite subiecte* se folosesc auxiliarii de formă (092), dacă bibliotecile preferă acest indice, pentru a arăta biografia unei persoane, adăugat la indicele adecvat din clasificare.

Petrescu, Camil. *Eugen Lovinescu sub zodia seninătății imperturbabile*. București : Ed. 100+1 Gramar, 2004 - **821.135.1.09(092)Lovinescu E.**

Documentele ce tratează informații despre cele mai vechi, dar și cele mai importante științe auxiliare ale istoriei, avînd drept scop studiul nașterii și evoluția familiilor, înrudirile care se stabilesc între persoanele unei epoci, evoluția acestor înrudiri în timp, precum și evenimentele istorice dintr-o perioadă dată sînt clasificate la **929.5 Genealogie**, iar **Heraldica 929.6** este subdiviziunea ce reprezintă o disciplină auxiliară a istoriei, care se ocupă cu studiul stemelor statelor, cu blazoanele caselor domnitoare, familiilor nobiliare, orașelor.

Pisoschi, Alexandru-Grigore. *Din heraldica teritorială a Bucovinei istorice, Hotinului și Herșei. Cluj-Napoca : Risoprint, 2014 - 929.6:94(498)*

Resursele informaționale privind acordarea titlurilor, datoriile și drepturile nobilimii se clasează la **929.7 Nobilimea. Titluri de noblețe. Demnități și titluri aristocratice.**

Înalte distincții pentru patru bălțeni : Decorarea cu ordinul "Ștefan cel Mare" - 929.71(478.9Bălți)

Acestea sînt urmate de **Ordine cavaleresti. Decorații la 929.71 și de Drapele și pavilioane. Steaguri. Standarde la 929.9.**

Coterbic, Corneliu. Enciclopedia Drapelelor și Stemelor Statelor Lumii. București : Ed. Meronia, 2009 - 929.921(100)(03)

Domeniul *Istorie* începe cu subdiviziunea **930 - Știința Istoriei. Științe auxiliare ale istoriei**. Aici se clasifică lucrările despre istoriografie și stadiul studiilor istorice din anumite perioade:

Jarcuțchi, Ion. Comisia Gubernială Științifică a Arhivelor din Basarabia: (sfîrșitul secolului XIX - începutul secolului XX). Ch. : [s. n.] 2012 - 930.25(478) `18/19` (stadiul studiilor de istorie din Basarabia în sec.19/20).

Notă: În anul 2006, de către Consorțiul CZU, în cadrul clasei 9, au fost realizate modificări pentru următorii indici:

930.22 Diplomatică (Știința descifrării hrsoavelor), anulat și format alt indice **nou - 930.1:003.074.**

930.27 Epigrafie. Paleografie, anulat.

930.271 Epigrafie. Studiul inscripțiilor, anulat.

Nou - 930.1:003.071

930.272 Paleografie. Studiul scrierilor vechi, anulat.

Nou - 930.1:003.072

Documentele din domeniul **Arhivisticii** se clasează la **930.25, Epigrafie** – la **930.271, Paleografie** – **930.1:003.072** (indicele vechi 930.272 anulat în 2006). **Istoria civilizațiilor și a culturilor** este clasificată la subdiviziunea **930.85** evocînd evenimentele perioadelor de dezvoltare a diferitor popoare.

Kenrick, Donald. Dicționarul istoric al țiganilor (romilor) Cluj-Napoca : Motiv, 2002 - 930.85(=214.58)(03)

Indicile auxiliar comun de rasă și popor, în exemplul nostru, (=214.58) demonstrează că dicționarul respectiv tratează informații care oglindesc originea romilor, iar indicele auxiliar de formă (**03**) sugerează că documentul reprezintă o lucrare de referință.

Istoria generală. Istoria universală este plasată la **94**. Istoria anumitor țări sau popoare se precizează utilizînd auxiliari comuni de loc, auxiliari comuni de timp, acolo unde e cazul, auxiliari comuni de grup etnic și naționalitate pentru popoarele care au o istorie comună, dar nu pot fi delimitate geografic, cum sînt: hutiții, evreii, romii.

Istoria lumii vechi urmează la 94(3), iar cea a lumii moderne la 94(4/9).

Ionescu, Violeta. Sărbătorile antichității : Sanctuare, oracole, preziceri celebre. Galați : Ed. Axis Libri, 2009 - 94(3)

Documentele a căror conținut tratează subiecte din istoria celor două războaie mondiale vor primi următorii indicii de clasificare **94(100)"1914/18" Istoria mondială și respectiv 94(100)"1939/45"**.

Detaliile privind istoria unor anumite țări se exprimă prin intermediul tabelor principale și, acolo, unde este relevant se utilizează indicii auxiliari de loc, de timp, de limbă, după cum ne sugerează și exemplul următor:

Dragnev, Demir. Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în țările

Române : Studii și materiale. Ch. : Cartdidact ; Civitas, 2012

94(478+498)``05/19``=135.1=161.1

indice principal, indici auxiliari de loc, indice auxiliar de timp, indici auxiliari de limbă
Istoria universală va fi clasificată cu indicele auxiliar de loc (**100**), exprimând însumarea cronologică a evenimentelor:

Rodney Castleden. Evenimente care au schimbat lumea. București : Meteor Press, 2012 – 94(100)

De asemenea, CZU contribuie la identificarea rapidă în baza de date a documentelor care au ca subiect personalități reflectate în diverse domenii, fie că ele devin subiectul unor studii, a unor eseuri, teze de doctorat, antologii sau a unor opere literare (romane istorice, nuvele, piese de teatru).

Eficiența Clasificării Zecimale Universale de a soluționa optim solicitările nuanțate ale utilizatorilor o vom demonstra prin documente referitoare la viața și activitatea lui Dimitrie Cantemir.

Despre Dimitrie Cantemir s-au scris multe studii, clasificarea va ține cont de domeniul de analiză pe care sînt axate documentele. Cărțile pot trata personalitatea lui Dimitrie Cantemir sub aspect istoric, al criticii literare sau al studiilor lingvistice.

Dimitrie Cantemir - personalitate istorică:

Lemny, Ștefan. Cantemireștii : Aventura europeană a unei familii princiare din secolul al XVIII-lea. Iași : Polirom , 2013

94(478)``16/17``(092) **Cantemir D.**

Dimitrie Cantemir - istoriograf:

Cantemir, Dimitrie. Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. București : Albatros – indicele de clasificare va fi 821.135.1- 94``17``

Istoria și critica literară ce reflectă personalitatea lui D. Cantemir.

*Coroban, Vasile. Dimitrie Cantemir - scriitor umanist : eseu. Ch. : Cartea Moldovei, 2003 - 821.135.1.09``17``(092) **Cantemir D.***

Opera literară a lui D. Cantemir:

Cantemir, Dimitrie. Istoria ieroglifică. București : Ed. Junimea, 1988 - 821.135.1- 3``17``

În cazul în care sînt abordate și aspecte ale existenței comunității entice, ca minoritate, documentele cu aspect istoric vor fi clasificate cu ajutorul indicilor auxiliari comuni de rasă și popor pentru a reliefa subiectul analizat.

Holocaust: gînduri, idei, sentimente. București : Ed. AERVH, 2007

94(=411.16) (498)``1940/1944``

minoritate evreiască

Manualele de istorie primesc, pe lîngă indicii auxiliari comuni de loc, indicii auxiliari comuni de timp, pentru a indica perioada reprezentată în manuale și indicii auxiliari comuni de formă, pentru a reflecta categoria de utilizatori : (075.2 - primar), (075.3 - secundar), (075.32 - licee), (075.8 - superior)

Istorie : Epoca contemporană : Man. pentru cl. a 12-a. Ch. : Cartea Moldovei, 2006 - 94(100)``1914/2009``(075.32)

În final, putem menționa că, clasificarea și indexarea corectă a documentelor permite:

- Ordonarea materialului în mod util pe rafturile cu acces liber;
- Structurarea semnificativă a bibliografiilor și indexurilor de subiecte;
- Asigură accesul multilingv la colecții;

- Furnizarea unor instrumente structurale pentru organizarea resurselor Web;
- Analiza colecțiilor;
- Este utilă în contextul criteriilor de căutare.

Clasificarea Zecimală Universală rămâne a fi un instrument de „*mare actualitate*”, include toate domeniile cunoașterii; în baza ei sînt aranjate sistematic-alfabetic colecțiile bibliotecilor și este o schemă de clasificare adecvată oriunde în lume.

În pofida opiniilor *pro* și *contra*, clasificarea își menține utilitatea și în universul contemporan al biblioteconomiei și științei informării, atât în relația cu utilizatorii și oferirea de referințe infodocumentare, cît și în colaborarea dintre bibliotecarii din diverse țări.

Referințe bibliografice:

1. *Clasificare zecimală unitară în biblioteconomie. Noțiuni primare* [on-line] [citat 12 februarie 2014]. Disponibil: http://altmarinus.ning.com/profiles/blogs/clasificarea-zecimala-unitara?xg_source=activity
2. *Clasificarea Zecimală Universală*. Ed. medie intern. în lb. rom. București : Bibl. Naț. a României, 1998. Vol.1. 398 p. ISBN 973-97354-7-9.
3. *Clasificarea Zecimală Universală*. Ed. medie intern. în lb. rom. București : Bibl. Naț. a României, 1998. Vol.2. 518 p. ISBN 973-97354-8-7.
4. COSTEA, Gabriela, HELEREA, Elena. *Instrumente de lucru pentru regăsirea informației* [on-line] [citat 08 mai 2015]. Disponibil: http://www2.unitbv.ro/Link-Click.aspx?fileticket=M0f_G140ZMY%3D&tabid=4516&language=en-US
5. DACIAN, Ion. *Biblioteca leacul sufletului (II), clasificarea zecimală universală, metoda modernă de prelucrare a informațiilor din bibliotecă* [on-line] [citat 14 aprilie 2015]. Disponibil : http://www.armyacademy.ro/revista3/rev3_art26.html
6. DOBRE, Claudiu. Metologia clasificării : CZU în aplicații. In: *Biblioteca & metodologie*. 2012, nr.10, pp. 303-305. ISSN 1220-3386.
7. DUCHEMIN, Pierre-Yves. *Arta informatizării unei biblioteci* : Ghid practic. Timișoara : Ed. Amarcord, 1998. 413 p. ISBN973-9244-53-X.
8. FRÎNCU, Victoria. *Clasificarea Zecimală Universală* : Ghid de utilizare. București : ABIR, 2006. 286 p. ISBN 973-85962-2-X.
9. FRÎNCU, Victoria. Clasificarea la răscruce: raport cu privire la seminarul internațional cu tema „Classification at a Crossroads: Multiple Directions of Usability”. In: *Biblioteca*. 2010, nr. 9, pp. 99-101.
10. HORVAT, Săluc. *Introducere în biblioteconomie*. București: Ed. Grafoart, 1996. 214 p. ISBN 973-9054-06-4.
11. MIHALUȚA, Lina. Actualizări în catalogare/clasificare. In: *Confluente bibliologice*, 2006, nr.1-2, pp. 65-69.
12. MIHALUȚA, Lina. *Standardul interstatal Gost 7.1.03. Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică. Cerințe generale și reguli de alcătuire* : Prezentare Power Point [on-line] [citat 20 ianuarie 2014]. Disponibil : <http://www.slideshare>.
13. MUȘAT, Rodica. Aspecte ale utilizării Clasificării Zecimale Universale pentru domeniul tematic „Științe biografice și înrudite. Istorie.” In: *Biblioteca & Metodologie*. 2012, nr. 8, pp. 240-242.
14. MUȘAT, Rodica. *Clasificarea Zecimală Universală: rolul acestei clasificări bibliografice și repere istorice* [on-line] [citat 24 martie 2013]. Disponibil: <https://iuventutem.wordpress.com/category/clasificarea-zecimala-universala>
15. MUȘAT, Rodica. Soluții de indexare a documentelor în bibliotecile europene. In: *Biblioteca*. 2011, nr. 11, pp. 323-325.